

КРИМСЬКА ПРАВОЗАХИСНА ГРУПА

e-mail: crimeahrg@gmail.com

website: crimeahrg.org

РЕЗУЛЬТАТИ МОНІТОРИНГУ СИТУАЦІЇ З РЕАГУВАННЯ НА ПАНДЕМІЮ COVID-19 В КРИМУ

(6 – 12 КВІТНЯ 2020 РОКУ)

ЗМІСТ

1. Акти й рішення де-факто органів влади
2. Обмеження пересування через КПВВ
3. Практика застосування обмежувальних заходів
4. Інформування населення, доступ до необхідних медичних послуг і засобів індивідуального захисту
5. Мова ворожнечі в умовах пандемії COVID-19
6. Висновки й рекомендації

1. АКТИ Й РІШЕННЯ ДЕ-ФАКТО ОРГАНІВ ВЛАДИ

1.1. Крим

1. 6 квітня «Законом Республіки Крим» № 54-ЗРК / 2020 запроваджено зміни до закону «Про заходи соціальної підтримки окремих категорій громадян і осіб, котрі мешкають на території Республіки Крим». Відповідно до змін, медичним працівникам на території Криму тепер надано пільговий проїзд у громадському транспорті міського й приміського сполучення, а також у залізничному транспорті приміського сполучення за наявності відповідної довідки від роботодавця.¹

2. 7 квітня наказом так званого «очільника» Криму С. Аксьонова № 97-У² були запроваджено зміни до наказу № 63-У від 17 березня 2020 р, за якими заборонено роботу всіх об'єктів торгівлі та надання послуг, за винятком випадків, безпосередньо передбачених цим указом. Перелік товарів, торгівлю якими дозволено в умовах «карантину», розширено – до таких товарів було долучено автозапчастини. Крім цього, до 30 квітня продовжено заборону на пільговий проїзд у міському транспорті всім, крім медичних і соціальних працівників, а також працівників Росспоживнагляду.

3. 9 квітня наказом 101-У³ «Про внесення змін до Наказу Глави Республіки Крим від 17 березня 2020 року № 63-У» запроваджено нові зміни, що вводять для всіх осіб, хто прибуває до Криму, обов'язкову «самоізоляцію» терміном на 14 днів. У разі відсутності місця проживання людину будуть розміщувати в обсерватор. У наказі відсутні уточнення чи пояснення щодо Севастополя. Формально Севастополь і «Республіка Крим», за де-факто чинним законодавством, є окремими «суб'єктами». Таким чином, обов'язковій самоізоляції можуть підлягати й особи, котрі «прибули» із Севастополя. Крім того, «самоізоляція» передбачена й для місцевих мешканців, котрі спільно мешкають з особами, прибулими до Криму. В наказі не врегульовано питання щодо тих, хто приїхав до Криму в рамках відрядження зі службовими цілями.

4. 10 квітня «Державна рада» Криму ухвалила у другому читанні законопроект⁴ «Про внесення змін до Закон Республіки Крим “Про адміністративні правопорушення в Республіці Крим”». Документ передбачає нову статтю 7.3 у кримському КпАП, за якою адміністративна відповідальність за порушення «режиму самоізоляції»: для фізичних осіб – штраф у розмірі 4000 рублів, для фізичних осіб під час керування автомобілем – 5000 рублів, для приватних підприємців та юридичних осіб – до 300 000 рублів.

5. На засіданні оперативного штабу із запобігання поширенню COVID-19 за пропозицією Росспоживнагляду було ухвалено рішення обмежити відвідування цвинтарів, крім поховань⁵.

1.2. Севастополь

6. 7 квітня так званий «губернатор» Севастополя підписав наказ 27-УГ⁶, що розширює список осіб, котрі зобов'язані самоізолюватись терміном на 14 днів за місцем проживання. У разі відсутності місця проживання самоізоляції відбувається в умовах обсервації.

7. 7 квітня було підписано ще один наказ – 29-УГ⁷, що доповнив список підприємств, чия робота триває в умовах «карантину», підприємствами пожежної безпеки, підприємствами, які виконують оборонне замовлення і охорону об'єктів. Також до 19 квітня продовжено заборону залишати місця проживання за винятком визначених наказом випадків.

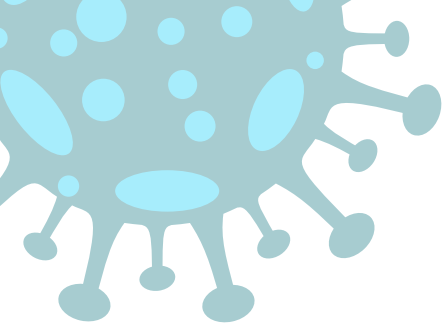
8. Де-факто влада Севастополя повідомила про перерозподіл бюджету для створення резервного фонду у розмірі 803,4 млн руб, кошти якого спрямовуватимуться на боротьбу з COVID-19 і підтримку економіки міста. Засоби для цього фонду вилучаються у дев'яти розпорядників бюджетних коштів: управління у справах молоді та спорту, головне управління культури, департамент освіти й науки, департамент економічного розвитку, департамент сільського господарства, головне управління інформатизації та зв'язку, департамент міського господарства, департамент з майнових і земельних відносин, департамент транспорту й розвитку дорожньо-транспортної інфраструктури. Розпорядником цих коштів було визначено «департамент фінансів»⁸.

2. ОБМЕЖЕННЯ ПЕРЕСУВАННЯ ЧЕРЕЗ КПВВ

9. На українських КПВВ з Кримом триває дія обмежень виїзду–виїзду, встановлених розпорядженням КМУ⁹, за якими громадяни України можуть виїхати з Криму або в'їхати туди за наявності підстав гуманітарного змісту (незалежно від реєстрації місця проживання). Рішення про пропуск через КПВВ з таких причин ухвалює голова Державної прикордонної служби України.

10. За розпорядженням уряду РФ від 27 березня 2020 р. пересування через російські КПВВ з Кримом, як і раніше, заборонено навіть для тих, хто має паспорта громадян РФ. Винятки становлять, зокрема, «громадяни РФ, котрі постійно мешкають на територіях окремих районів Донецької та Луганської областей України» або ті, хто мають перетнути КПВВ у випадку смерті близького родича.¹⁰ Таким чином, громадяни України з реєстрацією місця проживання на півострові не в змозі виїжджати на підконтрольну Україні територію¹¹.

11. Російські прикордонники відмовилися пропустити через російський КПВВ «Армянськ» 70-річну жінку (громадянку України), котрій необхідно було виїхати до Києва для отримання призначеного лікарями курсу лікування онкології. Жінка мала при собі український паспорт і всі необхідні медичні документи на підтвердження діагнозу й нагальності лікування. Втім російські прикордонники відмовили їй, пославшись на те, що мешканка Криму має російський паспорт (вимушено отриманий в Криму), і вона спроможна, на їхню думку, лікуватися за місцем реєстрації в Криму. Проте необхідного лікування онкологічного захворювання жінка на півострові отримати не в змозі. Таким чином, дії російських прикордонників створили значну загрозу здоров'ю кримчанки¹². Українські прикордонники пропустили б жінку, тому що її ситуація є підставою гуманітарного змісту для пропуску через КПВВ.

3. ПРАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ ОБМЕЖУВАЛЬНИХ ЗАХОДІВ

12. Президент РФ доручив залучити Росгвардію для забезпечення «безпеки організацій та установ, що беруть участь в боротьбі з коронавірусом».¹³ Після цього в Криму фіксується участь Росгвардії в заходах, пов'язаних з реагуванням на COVID-19. Як-от, з 8 квітня в Керчі для дезінфекції вулиць почали використовувати військову техніку Росгвардії¹⁴.

Медичні заклади

13. 8 квітня Сергій Аксьонов підтвердив, що лікарню в Армянську було зачинено через загрозу інфікування медичних працівників COVID-2019, медичний заклад припинив прийом і виписку пацієнтів до 20 квітня. Медичні співробітники на час обсервації мешкатимуть у лікарні. Територію лікарні було оточено Росгвардією. На момент закриття в лікарні перебувало 10 вагітних жінок, 4 малолітніх дітей. З питання нових пацієнтів було ухвалено рішення, що вагітних жінок відправлятимуть до Джанкоя, а інших пацієнтів – до Красноперекопська.¹⁵

14. 9 квітня стало відомо про аналогічне закриття міської лікарні №3 імені Дар'ї Севастопольської в Севастополі через виявлення в ній пацієнта з COVID-2019.

15. З 8 квітня в міській та дитячій поліклініках Євпаторійської міської лікарні були припинено планові амбулаторні прийоми й здійснення планових профілактичних заходів.¹⁶

16. Прес-служба «Міністерства охорони здоров'я» Криму повідомила, що в Криму на час «карантину» буде заборонено партнерські пологи, а «жіночі консультації» та кабінети акушерів-гінекологів працюють в обмеженому режимі¹⁷.

СІЗО й колонії

17. У СІЗО Сімферополя організована «карантинна» камера, розрахована, за словами в'язнів, на 6 осіб. До цієї камери розміщують людей з можливими симптомами COVID-2019 або ГРВІ. У камері не забезпечено необхідні санітарно-гігієнічні умови, вода – лише холодна.

18. Медичний огляд, як і раніше, полягає лише у вимірюванні температури тіла. В'язнів з підозрою на COVID-2019 не тестують. Засоби індивідуального захисту (маски й дезінфектори) не надаються, як у «карантинній», так і інших камерах.

19. Попри рекомендації міжнародних організацій щодо скорочення кількості осіб у місцях несвободи, фігуранти політично умотивованих кримінальних справ й надалі утримуються під вартою. Наприклад, за час з 8 по 10 квітня «Верховний суд» Криму розглянув апеляційні скарги на продовження термінів утримання під вартою 14 фігурантам політично умотивованої «справи кримських мусульман». «Суд» залишив чинними всі рішення першої інстанції щодо продовження термінів утримання під вартою. Більш того, стосовно деяких фігурантів цієї справи вже до розгляду апеляційних скарг було ухвалено нові рішення про продовження термінів утримання під вартою.

20. У Криму тривають етапування громадян України з Криму до Ростова-на-Дону (Олег Приходько) або з Ростова-на-Дону назад до Криму (Руслан Сулейманов, Сейран Муртаза, Ерфан Османов) для проведення слідчих дій або розгляду справи по суті. Етапування відбуваються в антисанітарних умовах без надання

Мілітаризація в умовах «карантину»

21. З 1 квітня розпочалася чергова призовна кампанія в Криму, терміни якої в умовах поширення COVID-19 не перенесли. Фактичний набір призовників на цей момент не здійснюється – військкомати не приймають документи й не проводять медичних оглядів.

22. Начальник Генштабу збройних сил РФ В. Герасимов заявив, що весняна мобілізація до армії не поширюватиметься на учнів 11-х класів¹⁸.

23. РФ продовжує проводити військові навчання в Криму. Як-от, 7 квітня підрозділи протиповітряної оборони армійського корпусу Чорноморського флоту виконали «бойові стрільби по цілям, що імітують засоби повітряного нападу умовного противника» на полігоні Опук¹⁹.

Громадський транспорт і пересування в населених пунктах

24. З 6 квітня «Кримтролейбус» частково поновив міжміський рух тролейбусів²⁰. З 12 квітня затверджений новий графік руху тролейбусів за маршрутами Сімферополь – Алушта й Алушта – Ялта, а число рейсів цими маршрутами має бути збільшено до чотирьох вранці та ввечері²¹.

25. 6 квітні російські авіакомпанії скасували 85% рейсів до аеропорту Сімферополя²².

26. З 9 квітня автовокзал Севастополя повернувся до звичайного режиму обслуговування автобусних рейсів, що посвідчила прес-служба «Севавтотрансу»²³. Автобусне сполучення відновлено лише у межах Криму.

27. Через пандемію COVID-19 пуск нових електричок маршрутами Керч–Сімферополь і Севастополь–Євпаторія було скасовано²⁴.

Система освіти

28. 7 квітня міністр освіти РФ Сергій Кравцов заявив, що проведення Єдиного державного екзамену (ЄДЕ) для випускників шкіл не скасовуватиметься в умовах «карантину»²⁵.

29. 9 квітня «глава управління Росспоживнагляду в Криму» Наталя Пеньковська повідомила, що міжнародний дитячий центр «Артек» скасував усі свої зміни до літа²⁶.

Відповідальність за порушення обмежень

30. З 6 квітня в Севастополі почали складати адмінпротоколи за порушення режиму самоізоляції на місцевих мешканців, котрі перебувають на вулиці без спеціальної перепустки²⁷.

31. 7 квітня «заступник начальника поліції МВС» у Криму Олександр Смаглін заявив, що більше 100 адміністративних протоколів на порушників режиму ізоляції направлено до судів²⁸.

32. Крім патрулювання вулиць поліцією співробітники ДІБДР зупиняють транспортні засоби в Керчі та перевіряють у водіїв наявність документів, що надають право пересування містом.²⁹

33. 7 квітня мешканці Севастополя отримали повідомлення на мобільні телефони від «Єдиної диспетчерської чергової служби» з попередженням про адміністративну відповідальність у формі штрафів за порушення режиму самоізоляції³⁰.

34. У Феодосії в готелі «Новий світ» співробітники МВС зафіксували заселення постояльця після ухвалення наказу про заборону бронювання та заселення нових жильців у всіх готелях до 1 червня 2020 року. За рішенням «Феодосійського міського суду» роботу готелю «Новий світ» призупинено з 3 квітня терміном на 90 діб.³¹

4. ІНФОРМУВАННЯ НАСЕЛЕННЯ, ДОСТУП ДО НЕОБХІДНИХ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ І ЗАСОБІВ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАХИСТУ

35. За офіційною інформацією де-факто влади, станом на 12 квітня було зареєстровано

38 випадків інфікування COVID-19 в Криму³²

(32 – у «республіці Крим» і 6 – у Севастополі). Інформація про перший випадок захворювання в Криму з'явилася 21 березня.³³

36. 7 квітня було зачинено на обсервацію міську лікарню Армянська, а 9 квітня також було зачинено міську лікарню № 3 Севастополя. Лікарні було зачинено й переведено в режим обсервації через те, що у пацієнтів лікарень був діагностований COVID-19. За інформацією КПГ, у цих лікарнях недостатньо засобів індивідуального захисту, а медичні працівники не забезпечені спеціальними захисними костюмами. Пацієнти з Севастополя повідомили, що в перший день обсервації їм навіть не видали одноразові маски. Крім того, пацієнти повідомляють про погані санітарно-гігієнічні умови для тривалого перебування у такому режимі. Як-от, у севастопольській лікарні пацієнти нарікають на те, що орієнтовно на 60 осіб наявний лише один туалет у робочому стані. Вони зверталися до місцевої де-факто влади з проханням дозволити їм самоізолюватись за місцем проживання, їм у цьому відмовили.

37. Медичні працівники повідомляють, що в лікарнях, де перебувають пацієнти з підозрою на COVID-19 в очікуванні результатів аналізів, співробітники продовжують працювати без засобів спеціального захисту.

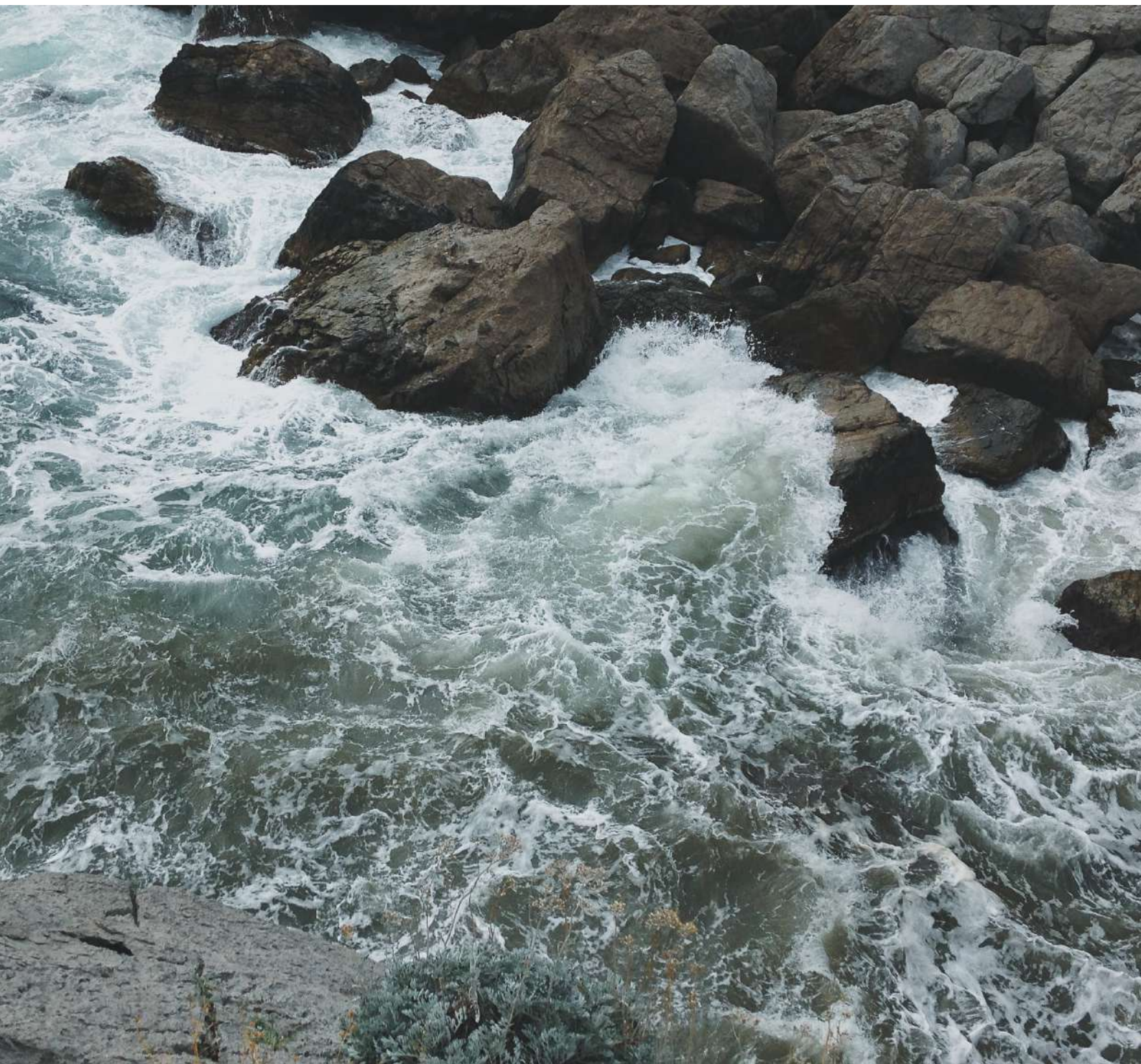
38. Опитування групи медичних працівників Криму засвідчив, що у деяких випадках матеріал для тестування на SARS-CoV-2 відправляють до лабораторій на територію РФ. У таких епізодах результати тестів повертаються до лікарень через 14 днів після забору матеріалу. Відправлення матеріалу для аналізу до Москви підтверджують і у Севастополі.³⁴

39. Водночас аналізи на виявлення SARS-CoV-2, що викликає COVID-19, у Криму робить «Федеральна бюджетна установа охорони здоров'я "Центр гігієни і епідеміології в Республіці Крим і місті федерального значення Севастополь"», що засвідчили дві співробітниці Центру.³⁵

5. МОВА ВОРОЖНЕЧІ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

46. 9 квітня кримчанин Костянтин Виноградов опублікував відеозвернення до «очільника» Криму Сергія Аксьонова, котрий, за його словами, розголосив інформацію про госпіталізацію його сім'ї з COVID-2019 після поїздки до ОАЕ⁴⁰. У зверненні кримчанин заявляє, що, в умовах ворожого ставлення до таких хворих, він побоюється тепер за життя та здоров'я своїх близьких.

6. ВИСНОВКИ Й РЕКОМЕНДАЦІЇ

47. Де-факто влада Криму посилила заходи щодо обов'язкової самоізоляції певних категорій населення.

48. Інформація про проведення тестування на COVID-19 у Криму суперечлива, відсутні визначені терміни отримання результатів таких аналізів (від 4 до 14 днів, включно з випадками госпіталізації). Декільком пацієнтам не повідомляють про результати аналізів. Рівень діагностування COVID-19 у Криму залишається низьким, таким чином, офіційні цифри щодо кількості випадків інфікування COVID-19 не відповідають дійсності.

49. Медичні заклади недостатньо підготовлені для захисту медичних працівників і пацієнтів у разі виявлення COVID-19 або підозри на COVID-19 в установі. Медичні працівники у таких випадках продовжують роботу без спеціальних засобів захисту.

50. Одна з найбільш уразливих груп – в'язні та особи, котрі перебувають під вартою, – не отримує необхідної медичної допомоги й не тестується на COVID-19 навіть за наявності відповідних симптомів.

51. Де-факто влада Криму продовжує ігнорувати рекомендації міжнародних організацій щодо поводження з особами у місцях неволі (СІЗО й колонії) під час пандемії COVID-19 і не вживає альтернативних позбавленню свободи заходів.

52. Аптеки, як і раніше, не забезпечені достатньою кількістю засобів індивідуального захисту.

53. У порушення норм міжнародного гуманітарного права РФ продовжує військові навчання на території окупованого Криму.

54. За нормами міжнародного гуманітарного права, РФ є державою, яка окупує. Ст. 56 Конвенції про захист цивільного населення зобов'язує РФ за допомогою всіх наявних у неї засобів забезпечити й підтримувати діяльність санітарних і лікарняних установ і служб, охорону здоров'я та громадську гігієну на окупованій території Криму, що передбачає також профілактичні та превентивні заходи, необхідні для боротьби з поширенням епідемії.

55. Рекомендації для уряду України:

* не вводити вичерпний перелік підстав гуманітарного змісту для перетину українських КПВВ з Кримом, зберігши у такий спосіб можливість реагування на непередбачені обставини;

* інформувати громадян України, котрі не мають реєстрації місця проживання на підконтрольній Україні території, про алгоритм їхніх дій у разі підозри на інфікування COVID-19.

56. Рекомендації міжнародним організаціям і урядам демократичних країн:

* за спроможністю, здійснювати моніторинг ситуації поширення COVID-19 в Криму;

* не дозволяти РФ використовувати ситуацію з COVID-19 для зняття санкцій, що були запроваджені через окупацію Криму, порушення прав людини й норм міжнародного гуманітарного права.

40. Центр повідомив, що тести на SARS-CoV-2 у лабораторії роблять лише за призначенням лікаря тим, хто контактував з «підтвердженими» хворими, і тим, хто нещодавно повернувся з-за кордону. За власним бажанням здати такий текст неможливо.

41. За інформацією однієї зі співробітниць Центру, лабораторія установи перевантажена, результати аналізів треба очікувати 4 дні. У лабораторії неможливо самостійно довідатися про результати своїх аналізів, їх повідомлять лише лікарю, котрий їх призначив.

42. У Центрі порадили тим, хто прагне зробити тест без призначення лікаря, звертатися до платної медичної лабораторії «Гемотест». Проте оператор лабораторії повідомила, що «Гемотест» у Криму аналізи на наявність SARS-CoV-2 не проводить.

43. 11 квітня керівник «управління Росспоживнагляду» в Криму Наталія Пеньковська повідомила, що число випадків пневмонії збільшилося в Криму на 70% у порівнянні з аналогічним періодом минулого року. За її словами, найбільш високий рівень захворюваності відзначається в тих регіонах, що вирізняються підвищеним рівнем захворювання на COVID-19: Сімферополь, Ялта, Алушта і Армянськ³⁶.

44. Очільник Міністерства охорони здоров'я РФ Михайло Мурашко заявив, що людей з пневмонією лікуватимуть так само, як і хворих COVID-19, а діагноз, за його словами, можливий «без підтвердження лабораторного за клінічною картиною»³⁷.

45. На засіданні оперативного штабу із запобігання поширенню COVID-19 заявили, що медичні маски, рукавички й інші засоби індивідуального захисту в Криму будуть продаватися лише у державних аптеках підприємства «Крим-Фармація»³⁸. Також було сказано, що обмеження стосуються лише медичних масок, а гігієнічні маски, як і раніше, дозволено продавати й в інших торговельних пунктах³⁹.